

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

Číslo 1/2022

Leden 2022

Proč je důležité společné stolování

V každé lidské kultuře v dějinách bylo společné stolování vyjádřením snahy o sblížení a soudržnost. Každá oslava zahrnuje také společnou hostinu. Láska muže a ženy je při svatbě v jistém smyslu zpečetěna svatební hostinou. Iniciační rituály, rodinné svátky, a dokonce i pohřb jsou doprovázeny společným stolováním. Je to proto, že proces jídla je pro každého příjemný a společně strávený čas posiluje vzájemná pouta.

Člověk, který má naplněné základní tělesné potřeby, je otevřenější a štedřejší k vytváření přátelských vztahů a méně se u něj projeví agrese a chuť ovládat druhé protlačováním vlastního vidění věcí.

V rodinách se jejich členové scházejí ke společnému stolu zejména o svátcích, ale i narozeninách či různých jubileích rodičů. A tak se u jednoho stolu znovu setkají dospělé děti, aby posílily svůj vzájemný vztah, i když

pak odchází z rodičovského sídla každý svou vlastní cestou. Ale tyto společné chvíle jsou vzácné a jejich hodnota se obecně respektuje.

Je to jeden z duchovních darů Boha pro lidstvo, že dodávání síly skrze jídlo v nás navozuje dobrý pocit a lze jej použít k upevnění mezilidských vztahů.

Hostina a mír

Smíření je náročný proces. Člověk, kterému se ublížilo, jen tak lehce na svou ránu nezapomene. Už starověké kultury proto využívaly při procesech hledání míru něco, co by usnadnilo pokusy obnovit zraněné vztahy.

Do dnešních dnů se každá dohoda posiluje společným obědem, večeří nebo alespoň připitkem, který chce říci, že dobro, které pocítuji z vypité sklenice, chci sdílet i s druhou stranou; a dopřeji štěstí nejen sobě, ale i druhé straně.

Uzavření míru, usmíření, uklidnění a utišení vztahů se zpečetuje hostinou, aby v podvědomí obou stránek zůstal pozitivní pocit a aby si ve svém nitru již nadále nepřechovávaly negativní obraz a pocity vážící se na druhou stránku. Má to tedy své lidské opodstatnění.

Ježíš, zmrtvýchvstání a ryba

Ježíš používá společné stolování, když se vrací k učedníkům po svém zmrtvýchvstání. Aby ukázal apoštolům, že není duch, ale že je tentýž Ježíš, kterého znali; konzumuje před nimi rybu a navazuje tak čistý lidský kontakt. Věčnost a život po smrti jsou pro nás velkou neznámou. I když věříme, co nám předkládá náboženství, máme-li být upřímní, každý má strach. Ježíš, který se jako jediný vrací z "druhé strany", nevysvětluje, jak konkrétně život po smrti funguje, ale lidsky setrvává s apoštolů a stoluje s nimi. Není tedy důležité "co", ale s "kým". Učedníci v lodi poznávají v muži na břehu svého přítele a Pána. Vidí rozložené ohniště a na něm položenou rybu a chléb. I tímto způsobem vyhání z jejich srdce strach, který je nutil skrývat se za zavřenými dveřmi. Ovoce zmrtvýchvstání je vyjít z vlastního strachu i obav a otevřít se vztahům a novým poutům.

S vděčností hledím na tento Ježíšův moudrý čin nezatěžovat apoštolů přednáškami o posmrtném životě, který se stejně nedá lidsky vyjádřit, neboť přesahuje naše zkušenosti, ale investovat do projevu lidskosti, když s apoštolů stoluje, a tak je usměrňuje, jaký důraz mají klást na vzájemnou přítomnost.

Důvěra

Společné stolování vyvolává důvěru. Pokud si s někým sedám za jeden stůl, musím odložit zbraně. Ze středověku se traduje zvyk, který dodržujeme do dnešních dob, kdy si ťukáme při přípitku. Původní smysl byla důvěra. Sklenice se naplnily až po okraj, aby při ťuknutí přešla jedna část nápoje do druhého a aby se smíchaly. To proto, pokud by někdo chtěl otrávit svého společníka a nasypal mu do sklenice jed. Nyní by ho měl i ve své sklenici. Bylo to ujištění, že mě ten druhý nechce otrávit.

Až do dnešní doby je připití projevem přátelského postoje a smíření, které tak velmi potřebujeme. Týká se i vztahu muže a ženy. Když si zamilovaní vyjdou na romantický večer do restaurace, pijí z jedné sklenice. Číšnice jim donese jeden zmrzlinový pohár se dvěma lžičkami. Toto dělení se o jídlo a pití je projevem jejich hluboké společné lásky a zejména vzájemné důvěry.

Kdo mi navaří? Domácí strava je nejlepší

Dnes, v době polotovárů a rychlého občerstvení, jsme ztratili radost, jakou může dát jen domácí strava. Není větší radosti, než když vás doma čeká navařeno od vaší lásky. Jídlo pak i více chutná. Nikdy nezapomenu na svou sestřenicí, která neměla ráda vajíčka, ale když jí je uvařila máma a rozpůlila je, tehdy byla nadšená. Když je do stravy přimícháno lidské teplo, je to k nezaplacení. Člověk, který žije sám, si možná dopřeje v neděli v luxusní restauraci výborný drahý oběd, ale neví, jak je to krásné, když si chudá rodina společně navaří něco jednoduchého, přičemž se sytí nejen jejich tělo, ale i duch. Prožívání vzájemné přítomnosti u rodinného stolu, i kdyby na něm byl jen chléb a voda, a dobrá slova, jdoucí od srdce, jsou více než drahé delikatesy.

V této souvislosti mě napadá otázka: Kdo by si nepamatoval společné rodinné a kamarádské opěkačky v lese, kde jsme měli jen levné párky a domů jsme se

vraceli se štípanci od komárů? Nikdo z nás by však tyto zážitky nikdy nevyměnil ani za tu nejdražší restauraci na světě. Lásky a přátelství jsou totiž hodnoty, které nelze vyčíslit. Každá manželka ví, jak je to úžasné, když její manžel přinese snídani přímo do postele. Nejde o kvalitu té snídaně, ale o kvalitu vztahu – že si muž, kterého

miluje, dá námahu vstát dřív jen proto, aby jí udělal radost a také tímto způsobem projevil lásku.

Stolování jako projev kultury

Stolování má také svoji vlastní etiketu. Existuje soubor pravidel, jak správně stolovat. Tato pravidla nechťejí člověka zbytečně svazovat, ale naznačují svátečnost dané chvíle a podtrhují význam společenství. Tím, že se snažíme kulturně stolovat, prokazujeme úctu svým drahým a přátelům, kteří sedí spolu s námi za stolem. Je to projev úcty a respektu k druhé osobě – že mi to stojí za to snažit se chovat tak, abych druhému vyjádřil svou vnitřní poklonu. Nejen restaurace a oficiální hostiny, ale také rodinné stolování má svá pravidla. A jimi můžu ukázat, že mi záleží na druhém člověku. Ke stolu si podle okolností usedáme i pěkně oblečení a upraveni, což je vnějším znakem toho, že nám záleží na vztahu s druhým člověkem, který sedí vedle nás.

Stolování a čas

O Francouzích se šíří stereotyp, že velmi dlouho sedí u stolu. Obědvají i dvě tři hodiny. Přitom nejedí víc, ale dopřejí si čas vychutnat si svou společnost. Pro biologické přežití bychom uměli potravu sníst i za pár minut. Ale každá oslava, každé stolování má svůj čas. Obětujeme-li tento čas, projevíme tak úctu vůči svým spolustolujícím, že nám na nich záleží; a dáme jim tak štědrý dar sebe a svůj čas, neboť v dnešní společnosti je čas velmi vzácný. Málokdo řekne, že má dostatek času. Čas je dar, který se už nikdy nevrátí, a proto je tak cenný. Ochota sednout si s někým ke společnému stolu a věnovat mu svůj čas, který bychom mohli utratit například na naše soukromé aktivity, je v současné moderní době velmi exkluzivní.

Moje rada zní: Mějme čas na naše drahé. Bohužel, naším zlovykem se stává sledovat během rodinného stolování televizi nebo facebook, čímž dochází k narušení mezilidských vztahů, neboť tím vysíláme k tomu druhému člověku signál: Nemám nebo nechci mít na tebe čas.

Čas a nerozdělená pozornost, které věnujeme druhému; a osobní kontakt – to jsou duchovní poklady, které by nám měly svítit jako světlo lásky.

Rutina a svátečnost

Říká se, že lásku nejvíce zabíjí všednost a rutina. Pokud se každý den opakuje totéž a ze života se vytrácí nadšení a radost, ochlazují se i naše vztahy. Sváteční chvíle hostin, oslav a mimořádného stolování jsou jako duchovní bonbon pro lidské duchovno. Jistě máme vždy radost, když dostaneme pozvánku na svatbu, oslavu narozenin či jiného výročí, neboť je to projev zájmu o naši osobu, že se s námi počítá.

Právě takové sváteční chvíle živí našeho ducha, abychom svůj život nejen žili, ale také ho slavili. Už dopředu se na každou takovou slavnostní událost těšíme; a toto těšení se vnáší do našeho života, který je často přečpaný každodenními povinnostmi a všedními či složitými úkoly, i jistý prvek slavení.

Naplnění vděčností se radujeme z pozvánek na oslavy a zakládáme si je do rodinných alb. A po prožití slavnostních chvil stále v našich vzpomínkách svítí radost – i tehdy, když přijdou potíže nebo smutnější momenty. Ještě i posezení po pohřbu je příležitostí k vyjádření soudržnosti v těžších chvílích, neboť upřímný soucit a lidská sounáležitost sdílené u jednoho stolu vnáší mimo jiné naději do smutku a dokazují, jakou prioritu má dobro a láska v mezilidských vztazích.

Posloupnost

Každá hostina má své chody. Na začátku je aperitiv, předkrm, polévka, hlavní chod, zákusek, ovoce, káva... Kopíruje to ideu posloupnosti, jakou máme i v našich vztazích. Postupně se navzájem poznáváme a přecházíme na nové úrovně vztahu a důvěry. Ani děvče a chlapec se neberou hned poté, co se seznámili. Většinou nejprve absolvují fázi přátelství, potom zamilovanosti, budování lásky, společného chození, zasnuby a teprve potom nastane pro ně velký svatební den. Ve vztahu k Bohu je to podobné. Postupně odhalujeme jeho krásu, jeho dobrotu, jeho přijetí. A jak hostina postupuje svými chody, tak postupuje i naše vzájemné objevování krásy, která se skrývá v tom druhém. Na každém vztahu je třeba pracovat, investovat do něj čas, sílu a ochotu; hotový vztah k nám nepřijde hned. Podobně – jak se hostina nezačíná hlavním jídlom – vše by se pokazilo, kdybychom narušili posloupnost budování vztahu a lásky. Vždyť každé menu na hostině má své pořadí, aby byla slavnost jídla a stolování důstojná. Ani naše mezilidské vztahy se nedají urychlit, ať už je to kamarádství nebo láska. Je projevem úcty mít ochotu pomalu, trpělivě a s úctou odhalovat

a objevovat svět toho druhého. Musí to být však vzájemné; vztah nikdy není jednosměrný, o sobě samém – pak to není vztah.

Eucharistie – hostina lásky

Ježíš vnáší symboliku jídla i do náboženského života. A my ho můžeme přijímat

v Eucharistii; pod způsobem chleba a vína. Chléb jako symbol každodenní potraviny naznačuje, jak moc a životodárně potřebujeme vztah k němu; a „obyčejnost“ chleba hovoří o tom, že Ježíš nechce být vznešeným Bohem ukrytým na nebesích, ale touží být součástí našeho všedního života, aby nás tak mohl svou milostí a přítomností obdarovat uprostřed našich vlastních životů a vztahů. Ježíš k chlebu nepřipojuje vodu,

ale víno. Víno naznačuje sváteční chvíle, Ježíš chce být pro nás svátkem. Jako každá láska přináší do našeho života nové barvy, tak Ježíš svým příchodem do našeho těla a srdce při eucharistické hostině chce z našeho života udělat svátek. Je to víc než jen společné stolování. Ježíš sám ze sebe pro nás dělá duchovní pokrm na naši cestu životem, a tak s námi sdílí celý náš život, Ježíš sám je pro nás svátkem.

(podle KN)

Zapomněli jsme se před prací modlit, mít milníky, děkovat a radovat se

Vystřídal několik postů ve špičkových firmách, dnes je profesionálním koučem a pomáhá lidem mimo jiné správně využívat čas. Den ani práce pro něj nejsou dobré bez setkání s Bohem a bez vědomí jeho přítomnosti ve všem, co dělá. Marián Kolník (57) si čas užívá jako předzvěst radosti bez konce, která bude jednou ve věčnosti.

Nejčastější věta je asi tato: „Nemám na to/na tebe teď čas.“ Proč?

Mít na něco/někoho čas je gramaticky vzato oxymoron = logický nesmysl. My čas ani nemáme, ani nevlastníme, ani nemanžujeme... Čas, označovaný řeckým slovíčkem *chronos*, plyne všem lidem stejně. Co ale určitě víme a můžeme dělat, je řídit své aktivity v čase. Pokud tedy na něco nebo někoho nemá člověk čas, asi neměl čas na sebe - na setkání samého s sebou. Totiž jen v takových okamžicích si můžeme uvědomit důležitost lidí nebo věcí pro náš život a podle toho se zařídit.

Své dělá i tlak mnoha zaměstnavatelů na výkon práce a pocit, že pokud práci nedám všechno, nebudu dost dobrý a nevydělám...

Konzumní společnost je nastavena skrze různé marketingové guru na stálou obměnu všeho, co „vlastníme“. Módní trendy nás nutí vyměňovat nejen obsahy šatníků u žen, ale také fungujících technických pomocníků různého druhu, dokonce i partnerů... Běžný smrtelník není schopen využít všechno, co nové technologie nabízejí, ale reklama už velí vyměnit. Pocit dostatečného „nevydělání“ je dnes více věcí nemírnosti konzumu než chudoby společnosti. To ke slově z konce vaší otázky. Ale právě to zvláští „all you can eat“ způsobuje nemírnost v utrácení a pocit v nedostatečném vydělávání. Výkon v práci je trochu jiné téma. Když zazní taková otázka, často vědomě vystavuji publikum dost provokující myšlence, že jde „pouze o svobodu volby“! Tlak, který činí ať už zaměstnavatel, nadřízený, dokonce i zdeformovaná – pouze na výkon a výsledky orientovaná firemní kultura – nemusí dnes člověk denně snášet jako břemeno. Je svobodou naší volby, co děláme, kam chodíme do práce, čímu tlaku se necháváme vystavit... Pokud se mě ptají lidé na radu, co mají v takových případech dělat, nedám jim ji. Jen je povzbudím k tomu, aby si uvědomili své výjimečné dary, které dostaly od Boha při narození do vínku, a zda je zvelebují a naplno využívají ve své denní službě jiným. Mnozí pochopí a buď si najdou kvalitnější pracovní prostředí, nebo si založí vlastní podnikatelskou aktivitu.

sloužíme, opravdu od nás očekávají? A dodáváme jim to, co oni skutečně potřebují a ne jen to, co umíme dělat a v denní rutině dodáváme? Za každou naši

prací by měl být osobní příběh spojený se službou konkrétním osobám. A nejen tím na konci služby, ale všem, kteří se spolu s námi podílejí na službě! A pro mě je ještě jeden faktor naprosto klíčový – umím být ještě vědomě závislý na Boží moci a pomoci? Nakolik

umím prozářit svou službu, svou práci jeho mocí a přítomností? Nakolik je moje denní aktivita zároveň nekončící se modlitbou? Víte, kam přestanu zvát Pána, tam nastává osamění a naplno se projeví mnohé mé slabosti... Pokud mi práce bere radost ze života, je to pro mě vždy signál, že jsem zůstal „pouze“ sám, že zase dělám věci „pouze svou silou, podle „pouze“ svých plánů neschopných pružné změny...

Souvisí správné rozdělení času a činností s Desaterem, s hodnotovým žebříčkem?

Určitě ano. V Desateru dostal člověk od Boha velmi srozumitelným, dokonce až zákonným způsobem návod k životu. Pokud se lidské svědomí – náš vnitřní hlas – formuje nejen Desaterem, ale i mnoha principy Lásky, o kterých nám přišel říci Ježíš – například Osm blahoslavenství – pak nám slouží jako aktivní a velmi rychlý kompas. Velmi účinně pomáhá nejen při týdenním plánování, ale i při tom denním. A tím největším darem pro člověka při správném využívání času je dar osobní komunikace s Duchem Svatým. Ten nás totiž vyučí vši Pravdě a činí naše srdce, mysl a hlavně skutky velmi pružnými, laskavými, všímavými a požehnanými. On je za vším, co člověk může a má udělat, nejen za modlitbou!

Svatý Benedikt měl své známé heslo „ora et labora“. Jak by možná mělo znít dnes, aby byl člověk člověkem?

Podle mých denních zkušeností z doprovázení lidí bych ho jen velmi jemně upravil: „ora, ora, ora et labora“. Bez Božího požehnání marné lidské namáhání...

Problém s vyhořením či chronickou únavou má také mnoho věřících lidí, kteří nejsou zrovna papíroví křesťané...

Mnozí z nich přijali trend světa, že denní práce ať už za počítačem, u strojů nebo obchodních schůzkách, ve skladech či při výchově dětí se stala činností bez Boží blízkosti a přítomnosti. Sám vím, jaké to je prožít vyhoření a vím, že to vždy souviselo s přílišnou aktivitou, když tabulky a výsledky byly důležitější, více než osoby, se kterými jsem spolupracoval. Zejména šlo o jednu Osobu – mého Boha ve třech osobách! A všechny tři jsou pro mě denně nesmírně vzácné a spojení s nimi k přežití na tomto světě nevyhnutelné. Někdy mám ještě tu zkušenost, zejména u našich křesťanů katolíků, že nejsou dost odborně zdatní, že se už dávno přestali vzdělávat, zlepšovat svou odbornost – kompetentnost, nechají si požeňnat své provozy, svůj byznys, ale pak už jdou pouze po svých chodíčkách, tajně doufaje, že se o ně Pán Bůh postará...

Množí se i stížnosti, že není čas se modlit, sloužit, odpočívat...

Čí stížnosti? Vždyť o tom rozhoduje každý dospělý člověk sám! Je to svoboda volby, kterou neuměli zotročit ani nacistické, ani komunistické, ani jiné „novodobé“ pracovní lágry. Je to opravdu svoboda volby, zda a kolik se budu modlit, zda a kolik budu sloužit a zda a kolik budu odpočívat. Když si dělám týdenní plán, tak právě touto otázkou vždy začínám: „Co konkrétně udělám v tomto týdnu pro své tělo, své vztahy – srdce – emoce, co pro svůj rozum – intelekt a co pro svou duši – spirituálně ve mně. V minulosti jsem to nedělal a dvakrát jsem vyhořel, teď se o to snažím... Moudří říkají této aktivitě „Ostření pily – Sharpen the saw“.

Zvláštní kapitolou je také fakt, že na poli křesťanského dobrovolnictví od politiky až po sociální práci je stále málo nadšenců, kteří často táhnou do sedření...

Zkusím uvést dvě diagnózy tohoto stavu. První je hrozný zvyk v naší Katolické církvi dělat za „Pán Bůh zaplat“. Nemyslím tím občasné drobné služby, myslím dlouhodobé nasazení v různých sociálních projektech. Církve má dostatek ma-

jetku. Pokud by ho profesionálně spravovala, bylo by dost prostředků na vynikající školy, nemocnice a jiné různé aktivity na periférii společnosti. A v nich by byli lidé odměňováni lépe, než dnes nabízí svět. Mám s tím, bohužel, velmi smutné zkušenosti. Zpráva majetku se svěřovala, a na škodu věci se ještě i dnes v mnoha případech svěřuje velmi nekompetentním a z hlediska byznysu velmi naivním lidem. Druhou diagnózou je vnitřní hlas těch, kteří se rozhodnou sloužit. Politik není dobrovolník. Být politikem je stejné poslání jak být lékařem, učitelem či knězem. Nicméně mnozí jdou do politiky z různých jiných pohnutek – někdy spojených s majetkem, mocí, se společenským postavením a zapomínají na službu správy věcí veřejných. Lidé, kteří přijímají pozvánku do služby v charitativních dílech, reagují pravděpodobně také na vnitřní hlas, na volání Páně do konkrétní vinice. Tedy první diagnózou je odměňování a druhou vnitřní hlas. Pokud se kterákoli z těchto oblastí dostane do dlouhodobé, ba až chronické krize, bude určitě následovat sedření a vyhoření.

Takže: jak správně hospodařit s časem?

A lehčí otázku nemáte? Neumím na ni odpovědět, umím jen naznačit několik důležitých milníků na cestě k řízení vlastních aktivit v čase. Budou uvedeny volně a pořadí není důležité:

Povolání – kam mě volá Pán: je to manželství, nebo zasvěcený stav? Pokud manželství, tak oba manželé by se měli zamyslet nad společnými hodnotami

a posláním jejich manželství, pokud již mají děti i jejich rodiny. Toto bude trvalým kompasem - jakousi ústavou jejich života a v těchto několika myšlenkách najdou odpovědi na to, co, kdy a jak mají dělat. Pokud jde o zasvěcené osoby, velmi je povzbuzují vracet se

často ke kořenům spirituality jejich zakladatelů a z těchto myšlenek dělat aktuálním jejich posláním a hodnoty pro dnešní svět. Mít aktualizovány společné hodnoty a posláním a žít je v týdenním rytmu je vzácným kompasem. V obou typech povolání je důležité setkání samých se sebou, uvědomění si rolí, které zastávají v dané etapě svého života – obvykle jich bývá více, u někoho pět, u někoho sedm... Vědět, kdo jsou klíčové osoby pro dané role a nezapomenout ani na sebe! Takto – v týdenním rytmu – je možné prožívat svůj život naplno

a užitečně. Vyžaduje to však pravidelnost a disciplínu. Velmi hluboké je konstatování: „freedom is in a discipline“ = svoboda je v disciplíně...

Kromě toho, že jste kouč, jste také věřící člověk – co o hodnotě času a jeho využití říká Bůh?

Nevím, co o hodnotě času říká Bůh – je třeba se zeptat jeho... Tak jako každý člověk je originál, ani odpověď na vaši otázku by neměla jednu správnou odpověď, ale tolik, kolik je lidí na této zemi a jejich reflexí na Boží volání. Čas je jedním z největších darů – talentů, které jsme od Boha dostali. Právě v dnešní vánoční ráno, 24. prosince, kdy jsme se s manželkou vrátili z rorátní mše svatě a snídali spolu, řekla úžasnou myšlenku. „Každá hodina, ve které jsme svými skutky nechválili a svým životem nevyznávali Boha, byla nevyužita...“

Působíte na první pohled klidným, radostným dojmem. Je čas pro vás darem?

Ano a velkým! Říká se, že v nebi nebude pojem času, takže si to chci tady na zemi užít se svými blízkými a s Bohem co možná nejlépe. Miluji pohyb, akci, nové cesty... Tady na zemi je pro mě každý den dobrodružstvím v přítomnosti jedináčiči Boha. A to má svou úžasnou dynamiku.

Co stojí u vás na prvních třech příčkách důležitosti v rozdělování času?

- Denní mše svatá.
- Společenství mé nejbližší a širší rodiny.
- Přátelství v jeho různých formách, které jsem se naučil objevovat, ale také šířit...

Prošel jste si také ledasčím, než jste objevil skutečnou hodnotu času a radosti z toho, co děláte. Umíte nabídnout recept na změnu?

Denně mít čas na setkání samého se sebou a ke spočinutí v blízkosti Boha jako společenství Osob. Poslouchat vnitřní hlas. Naučit se čekat, když nemám ve svém nitru klid při činnosti, kterou plánuji. Porozumět myšlence, že být je víc než mít, zejména ve vztazích. A žít naplno přítomný okamžik...

Jinak: čemu nejraději věnujete čas?

Pozorování krás tohoto Bohem z Lásky stvořeného světa. Krásám vztahů lidí, krásám přírody, vynalézavosti lidí, ale zejména k pozorování energie života, kterou milující Bůh zakódoval do všeho kolem nás... Neboť život (s ním) je naděje!

(podle Slovo+)

Věda vysvětluje jak, víra proč

Podle mnohých jsou věda a víra v rozporu a nemohou spolu fungovat. Albert Einstein přitom řekl, že věda bez víry je chromá, víra bez vědy je slepá. Polovina

vědců se přesto přiklání k ateismu, jedním z nejznámějších přesvědčených ateistů byl například Stephen Hawking, který říkal, že „nelze prokázat, že Bůh neexistuje... Avšak věda činí Boha přebytečným“.

„Ukázal, že z ničeho může vzniknout něco: $0 = 1 + (-1)$, čili nic je součet něčeho a minus něco. Ano, odpovídal možná na otázku, jak to mohlo být. Neřekl však, proč tomu tak bylo. Hlubším významem dává vesmíru jen víra,“ konstatuje Martin Spano.

Podobně se vyjádřil i americký biskup Robert Barron, který v roce 2012 reagoval na tezi teoretického fyzika Seana Carrolla z Kalifornského technologického institutu. Americký vědec uvedl, že věda je jen krůček od poskytnutí úplného pochopení vesmíru. Jeho teorie však předpokládala vytlačení Boha z odborné debaty o vzniku vesmíru.

Biskup Barron v reakci na to pro portál CNA napsal: „Věda může vysvětlit chemické složení papíru a inkoustu, nikdy však nebude schopna vysvětlit význam knihy. Může dávat smysl biologii lidského těla, nikdy nám však neřekne, proč je lidské chování morální či nemorální. Může odhalit buněčnou strukturu oleje a plátna, nikdy však neurčí, proč je obraz krásný.“ Podle

amerického biskupa Carrollovo tvrzení, že věda může někdy poskytnout úplně pochopení reality jako celku, přehlíží skutečnost, že význam, pravda, krása, morálka či účel jsou také součástí vesmíru.

Martin Spano na vysvětlení vztahu vědy a víry přidává příklad z praktického života: „Každé ráno spolu s manželkou a naší dcerkou snídáme. Kdybyste navštívili naši kuchyni během přípravy snídaně, zjistili byste, že je mimo jiné zapnuta konvice. Víte, proč voda vře? Spodní vrstva vody dotýkající se dna konvice se ohřeje na 100 stupňů Celsia a přemění se okamžitě na páru ve formě bublinek, které stoupnou na povrch. Hned však klesnou dolů, protože voda nahore je ještě studená. Proces se opakuje s tím, že bublinky již neklesají úplně na dno, jelikož spodní vrstvy jsou již ohřáté. Takto se postupně zdola až nahoru ohřeje veškerá voda v nádobě, až nakonec bublinky nemají kam klesat a začnou probublávat na povrch a voda vře.

Ano, z vědeckého hlediska je to naprosto správné, ale je pravda, že voda v naší kuchyni ráno vře, protože já si dělám čaj a manželka kávu. A tak je to i s vědou a vírou. Věda nám vysvětluje, jak všechno funguje. Víra zase, proč to funguje. Víra dává věcem hlubší význam.“

(podle KN)

Vznik života nebyla náhoda

Pravděpodobnější než to, že život vznikl náhodou, je, že se narodí člověk, který během svého života vyhraje zcela všechny loterie na světě. Co to říká o Původci života? Můžeme takto dokázat jeho existenci?

Křesťané na základě svého náboženského přesvědčení o existenci Boha nepochybují. Často jsou však ze strany nevěřících nebo pochybujících postaveni před otázkou, jak mohou věřit v někoho, koho nikdo nikdy neviděl. Přestože se dosud nepodařilo nabídnout nějaký očividný důkaz o skutečnosti Boha, několik jevů jeho existenci naznačuje a zároveň vysvětluje jeho všemocnost. Kardinál Christoph Schönborn v listopadu 2016 při předávání Ceny kardinála Innitzera, kterou Vídeňská arcidiecéze každoročně uděluje za mimořádný výkon na vědeckém poli, řekl, že věda si musí klást dostatečně hluboké otázky. „Je třeba se ptát, proč vůbec můžeme vést výzkum; odkud pochází lidský rozum, který je

k tomu nezbytný; a proč může příroda poskytovat odpovědi na lidské otázky.“ Rakouský kardinál si zároveň odpověděl: „Důvod by mohl spočívat v prozkoumatelnosti a souladném uspořádání přírody, které jsou darem od Boha. Vylučuje se tím náhoda a nerozum na počátku stvoření. Bible nám totiž říká, že na počátku bylo Slovo a rozum.“

Ideální podmínky pro život

Právě teze o ideálních podmínkách, kterou nastínil kardinál

Schönborn, nutí zamyslet se, proč jsou všechny fyzikální veličiny nastaveny tak, aby umožňovaly život. Byl to něčí záměr, nebo jen čistá náhoda? „Vznik inteligentního života na Zemi náhodným způsobem je mimořádně nepravděpodobná událost. Pokud bych to měl matematicky vyjádřit, pravděpodobnější než to, že jsme tady náhodně, je, že se narodí člověk, který během svého života vyhraje úplně všechny loterie na světě,“ vysvětluje pro Katolické noviny Martin Spano, počítačový vědec a spisovatel, který se věnuje i vědecké osvětě.

Abychom mohli existovat a vůbec aby mohl vzniknout samotný vesmír, musí mít velké množství fyzikálních veličin nutně určitou hodnotu. „Například hmotnost vesmíru je delikátně nastavena tak, aby existovalo 94 přirozených chemických prvků a všechny jsou esenciální pro vznik pokročilého života. Lidské tělo tvoří 22 prvků z nich, potřebujeme každý, a to v přesně stanovených dávkách. Trochu víc z některého z prvků by působilo jako jed. A tohle je jen jeden příklad, těch veličin je velké množství,“ přibližuje Martin Spano.

Poznávání Boha skrze stvoření

Otázkou je, jaký význam má v tomto souladném uspořádání lidská existence. Jezuitský astronom Guy Consolmagno v červnu 2017 v rozhovoru pro agenturu SIR přiblížil vnímání své práce, tedy výzkum vesmíru, k situaci, kdy dítě hraje se svojí mámou karty a pochopí, že ona se nesnaží o výhru, ale chce mu tímto způsobem ukázat svoji lásku. „Dnes, když pracuji jako vědec, vnímám to, jak si Bůh, jako Otec, se mnou hraje, aby ukázal svou lásku k nám,“ řekl páter Consolmagno. Člověk je (Bohem) zván, aby objevoval a pochopil zákonitosti existence veškerého stvoření. A tak může poznat i Boha.

Katechismus Katolické církve v této souvislosti píše: „Svatá matka Církve vyznává a učí, že Boha, který je počátkem a cílem všeho, lze s jistotou poznat ze stvořených věcí přirozeným světlem lidského rozumu. Bez této schopnosti by člověk nemohl přijmout Boží zjevení. Člověk má tuto schopnost proto, že je stvořen ‚k Božímu obrazu‘ (Gn 1,27)“ (KKC 36). A dodává také: „Bůh se zjevil člověku tak, že mu činy a slovy postupně dával poznávat tajemství sebe samého“ (KKC 69). K poznávání Boha prostřednictvím objevování stvoření povzbuzoval ve svých kázáních i svatý Augustin: „Zeptej se krásy země; zeptej se krásy moře; zeptej se krásy rozšířeného a rozptýleného vzduchu; zeptej se krásy nebe... zeptej se všech těchto stvoření. Všechny ti odpoví: ‚Podívej, jak jsme krásné!‘ Jejich krása je jejich vyznáním. Kdo učinil tyto proměnlivé krásy, ne-li sám neměnitelně Krásný?“

Nejlepší místo ve vesmíru

S objevováním krás Božích děl je spojen i další zajímavý fakt – nacházíme se v nejlepším období fungování vesmíru, abychom mohli pozorovat celou jeho historii. „Totiž čím dál do vesmíru hledíme, tím více se díváme do jeho minulosti. Kdybychom zde byli příliš brzy nebo naopak pozdě, viděli bychom jen část historie. Zároveň se nacházíme na nejlepším místě ve vesmíru k pozorování jeho historie. Jsme daleko od středu galaxie, a tak nejsme oslepeni zářivým světlem četných hvězd, které se tam nacházejí. Jsme částí seskupení dostatečně od sebe vzdálených galaxií, abychom mezi nimi mohli vesmír pozorovat,“ říká Martin Spano.

Proč má právě lidská existence v rozsáhlém vesmíru ideální místo k jeho pozorování? Počítačový vědec si pomáhá Shakespearovým výrokem: „‚Krása je v oku pozorovatele.‘ Veškerý ten vesmír by bez nás lidí, kteří jej můžeme pozorovat, neměl význam. Vesmír je tedy přesně vytvořen tak, aby na Zemi vznikl inteligentní život a aby ten mohl pozorovat krásu vesmíru.“

Kvantová fyzika vysvětluje všemocnost

Pro nás věřící je Bůh všemocný a všemohoucí, na toto tvrzení nepotřebujeme fyzikální zdůvodnění, opíráme se v něm o svou víru. Díky jevům v kvantové

fyzice však dokážeme racionálně vysvětlit i Boží všemocnost a všudypřítomnost.

„Když se podíváme na všemocnost, tedy, že Bůh funguje mimo čas, že zde vždy

byl, je a bude, z teorie relativity vyplývá několik zajímavých skutečností. Jednou z nich je, že čím se pohybujeme rychleji, tím náš čas v porovnání s pomaleji se pohybujícími osobami či objekty plyne pomaleji. Bible symbolizuje Boha jako světlo: „Bůh je světlo

a není v něm žádná tma‘ (1 Jn 1,5). Když toto světlo dosadíme do zmiňované teorie relativity, zjistíme, že pro samotné světlo čas neběží. Čili i Bůh jako světlo tu vždy mohl být, i tady je a také tady bude,“ vysvětluje Martin Spano zajímavé fyzikální zdůvodnění Boží všemocnosti.

Upozorňuje, že tímto Boha neoznačuje za světelnou částici. Když je však možné, aby pro světlo neplynul čas, nemusí běžet ani pro Boha, a to při zachování všech nám v současnosti známých přírodních zákonů.

Kvantová fyzika nám podle slov Martina Spana může pomoci pochopit i Boží všudypřítomnost, a to konkrétně jevem zvaným kvantové provázání. „Pokud jsou dvě části takzvaně kvantově provázané, pak tyto dvě částice se vzájemně ovlivňují okamžitě, i kdyby byly vzdáleny od sebe na obrovské vzdálenosti, například na opačných koncích galaxií. Takovýmto způsobem může i Bůh ovlivňovat celý vesmírem okamžitě, a tedy být všudypřítomný, aniž by to porušovalo námi známé zákony fyziky.“

Samozřejmě, žádné ze zmíněných tvrzení nelze považovat za definitivní vědecké zdůvodnění existence a všemohoucnosti Boha. Na základě jevů v přírodě nám však tyto teorie mohou pomoci pochopit Boží působení ve světě a vesmíru. A tím alespoň zčásti racionálně vysvětlit velikost jeho činů. Je možné, že se vůbec někdy podaří objevit očividný důkaz, který potvrdí existenci Boha? „Je to jen otázka času. Už teď máme náznaky,“ dodává Martin Spano.

(podle KN)

Recept na svatost

Svatý František Saleský, biskup (24. ledna)

Papír a pero. Tedy, hodně papíru a stálé psaní. A ještě modlitba, která mě nikdy neopouštěla: Rozpomeň se, nejlaskavější Panno Maria, že nikdy nebylo slýcháno... S tím jsem trčel v kraji Chablais už čtvrtý rok, na první pohled bez úspěchu.

Pro tento krok jsem zanechal mnoho. Co je mi po šlechtickém titulu a majetku, to mě vůbec nemrzelo. Ani to, že mi otec po návratu ze škol našel nevěstu, co byla hodna mého postavení, inteligence a majetku, mě nijak nevzrušovalo. Ba ani nabídka na lukrativní místo v právnickém rangu, které se takovým „mlad'asům“ jako já udělovalo velmi zřídka. To jsem hned zamítl.

Otec byl z toho mimo. Jak by ne: synátor, který levou zadní zvládal učivo i jazyky a jeho vášní a nejmilějším předmětem byla rétorika! Té jsem se moc nechtěl vzdát... stejně, jako jsem měl pocit, že už nezacítím ve cvalu mého rychlého koně vítr ve vlasech.

Ale to, co mě lákalo, bylo toho hodno. A paradoxně to začalo tím, proč tu již čtvrtý rok spím v senících či na stromě (neboť i vlci bývají hladoví a já mám život rád). Totiž: v té škole jsem měl krizi víry. „Šmrnclý“ kalvinismem začal jsem mít obavy, že nejsem dostatečně hoden nebe a nebudu vidět Boha. Dost jsem se trápil, až jsem se sám v sobě rozhodl, že když tedy nemám podle tohoto mínění jistotu vstupenky k Bohu na věčnost, budu ho milovat ze všech sil už teď. A pojistil jsem se – tak, jako by se dobrý křesťan pojistit měl. Modlitbou k jeho Matce, které nic neodmítne. Proto jsem se vedle těch papírů pořád modlil: Rozpomeň se...

Chodili jsme a klepali

Jednoduše, v té škole jsem pocítil, že Bůh při mém nadání ode mě očekává víc, než jen skvělou právníckou kariéru... Že mě chce pro sebe. V tichu jsem se mu zasvětil, s ještě tajnější a skrytější touhou přesvědčit mé bratry kalvíny, že na

nebe mají. Tedy, táta byl nejprve v šoku, ale pomalu to strávil. A pak mi to Bůh dopřál jako z rychlíku: brzy, vzhledem k mému vzdělání, jsem byl vysvěcen a ještě dříve, víceméně jako dobrodruh, pouze s požehnáním biskupa a v doprovodu svého bratrance, odcházím sem, do Chablais. To bylo to nejkalvinistější místo, kde přiznat se ke katolické víře znamenalo koledovat si o pořádný výprask, ne-li o doprovod do márnice.

Chodili jsme, klepali. Klepali a chodili. Ale... nikde neotevírali. Nebylo co jíst, nebylo s kým mluvit. Namísto přijetí létaly za námi kameny. Můj bratranec to vzdal, šel domů v přesvědčení, že kalvíni se zlomit nedají. Ale já... Já jsem si řekl, že když to nejde dveřmi, musí to jít oknem. Chtěl jsem, aby znali skutečné tajemství Boha, který zve a který je jiný, než ta jejich tmavá, smutná podoba, o které je učili.

Milovat Boha a bližního

Tak tady teď sedím, domodlil jsem se Rozpomeň se... a píšu. Kdoví, kolikátý

papír se stejným textem. Ale – je to šance! Potom roznést v noci po ulicích a přibít hřebíky či naházet do štěrbin. Vždyť – lidé jsou zvědaví, ne? Trošku to bylo riskantní, protože jsme se ráno setkali, nicméně, bratři kalvíni... a měli mě už plné zuby, tak to chtěli ukončit ručně-stručně. Řekli mi potom, že nemohli, protože jsem se na ně díval jinak, tak teple, tak něžně, tak... jako na mě Bůh.

Oni to, co jsem psal s láskou, vši moudrostí a úctou k nim očividně četli, neboť na mé mše a kázání začali pomalu přibývat lidé. Původně jsem jich chtěl obrátit 6 tisíc, ale Bůh řekl, že jsem troškař. Dal mi 25 000 obrácení, a ne ledajakých. Porozuměli. Možná i proto, že jsem časem i mnohoctné paní Jane Frances de

Chantal, později mé drahé sestře v Kristu a matce představené, psal rady do života, kde takový vtíp a tanec patřily k základům radostné křesťanské duše. Však – i Ježíš byl na svatbě, a že by tam jen seděl?

Nějak se stalo, že jsem tady už biskupem, ale pro mě to znamenalo jen tolik, že mám milovat a sloužit pro více lidí a pro více lidí dělit můj plat a příjem. S radostí, pořád mi nedělalo problém se usmívat a přijímat laskavě kohokoli.

Chodím, zase klepu, štvu se po horách do každé chýše, kde žije člověk, který potřebuje pozehnání a Eucharistii. Prošel jsem všech 450 farností, které jsem obdržel jako dar a službu. A všude, v pústu či přes rok, jsem říkal, jak důležité je milovat Boha a bližního, jak je třeba po tom toužit. A na rozdíl od mých ctihodných bratří v kněžství jsem byl přesvědčen, že svatost není jen pro mnichy a jeptišky, ale také pro obyčejné lidi!

Už si teď nemohu namáčet pero do inkoustu, ani psát. Je mi 55 let a jediné, co ještě zvládám, je usmívat se, přijímat, darovat dobro a laskavost pro každého, kdo přichází k mé posteli. Dal jsem všechno. Miloval jsem Boha tady na zemi do krajnosti skrze každého člověka, jehož mi poslal. Doufám, že tam bude v nebi nějaký kůň, pero a papír a že se tam bude dát s někým vtipkovat a tancovat.

Moje rada: Říkáš, že nevíš, jak evangelizovat v této geniální mediální době? Neblázni! Vždyť už nemusíš čekat na to, kdy kdo přijde na kázání a zda se vydaří! Sedni si k počítači a piš, a to nejen o tom, co bylo ve škole a jestli tvůj pes měl dobrý den. Napiš, co Bůh udělal ve tvém životě a zavěš to na Facebook. Svědč a neboj se! Možná nejsou teď v kurzu kalvíni, ale stále je komu zvěstovat.
A máš to být ty!

(podle Slovo+)

Nutit k víře se nedá

Prožívání víry je bytostně osobní. Není pravidlem, že budeme v každé situaci rovněž prožívat vztah s Bohem. Je ale možné vždy prosit o jednotu víry se svým manželem.

S manželem jsme se vzali po krátké známosti. Věděla jsem o něm, že nepochází z praktikující věřící rodiny. Zpočátku, když byly děti malé, chodil s námi alespoň na nedělní mši svatou. Teď, když už jsou děti dospělé, chodím do kostela jen já. Argumentuje, že ne všichni, kdo přicházejí do chrámu, podle toho i ve svém

životě jednájí. Víím, že je to alibismus, ale nepomůžu si. I když je milujícím otcem a chová se k nám dobře, dost mě trápí, že jako manželé neprojevíme jednotu v otázce víry.

Miroslava

Odpovídají manželé Kamil a Kateřina:

Kamil (49) z podnětu čtenářky vnímá spíše touhu než konkrétní otázku: Touhu po tom, aby oba manželé společně prožívali a praktikovali křesťanskou víru.

Plně této touze rozumím a myslím si, že je naprosto legitimní. Tedy, aby se manželé navzájem posvěcovali a jeden druhého přivedli „do nebeské vlasti“. Cesta víry má však různé podoby, protože do manželství vstupují dva lidé s různou minulostí a různým rodinným, jakož i „věřícím“ zázemím.

Někdo může dostat křesťanskou víru takřkajíc do kolébky a zůstane jí věrný i v manželství a ve své rodině; někdo ji naopak v dospělosti ztratí, neboť „nanovo“ neobjeví Boha a žije pouze z dětských vzpomínek. Na druhé straně je množství lidí, kteří objevili Boha až později, ať už v období dospívání, nebo až v manželství, dokonce na sklonku svého života, kdy a proč se tak stane, je pro nás lidi tajemstvím, neboť víra je dar a my si ho nemůžeme nárokovat. Příběh svaté Moniky (i když lidsky pro mě nepochopitelný), která se celý život modlila za obrácení svého syna a nakonec se z něj stal světec, svatý Augustin. Přeji čtenářce, aby si svou touhu zachovala ve svém srdci, v modlitbě a „netlačila“ na svého manžela. Pokud totiž Bůh dar víry dá, dá ho v čase a způsobem, jaký si zvolí on sám.

Kateřina (49) chápe, že ji to velmi trápí, pokud manžel nechodí spolu s ní na mše svaté. Také chápe její touhu, že by to chtěla v manželství změnit. A zřejmě to trvá už delší dobu: Miroslava píše, že její manžel je z nepraktikující rodiny a že teď, když jsou už jejich děti dospělé, vysvětluje svou absenci v kostele argumentací, že ne všichni, co přicházejí do chrámu, podle toho i ve svém životě jednájí. Je třeba říci, že bohužel z velké části má manžel paní Miroslavy pravdu, ale to by bylo už jiné téma. Píše však i to, že když byly jejich děti malé, chodili v neděli do kostela společně, celá rodina. A tak by bylo dobré položit si několik

otázek: Co ho tehdy vedlo do kostela, přestože to ve vlastní rodině neviděl? Co bylo v té době jinak? Co by se teď muselo změnit, aby chtěl jít na mši svatou spolu se svou manželkou? A nejen kvůli tomu, že jeho manželka po tom touží, nebo i kvůli tomu? Jak jinak než doposud by mohla paní Miroslava říci o této své velké touze svému manželovi? Jakými slovy tuto prosbu přednést Bohu? Koho všeho do těchto proseb zahrnout? Společenství? Přátele? Kněze? Vlastní děti a jejich rodiny? Může se modlit i před manželem na tento úmysl? Svou úvahu zakončím příkladem, jak tomu bylo v našem manželství. Já osobně jsem konvertitka a obrátila jsem se až v období studia na vysoké škole v Bratislavě. Mezi přáteli, ale hlavně u svého manžela. A co tak výjimečného dělal? Nic. Vůbec na mě netlačil. Pouze žil svůj život před mýma očima. A já jsem ho pozorovala. Jeho svět křesťana. To, co říkal, také dělal. Byl to jeho svět, kde ano je ano, ne je ne, kde jsou hodnoty důležité a priority života nejsou zpřeházené. Dávalo a dává mi to ohromný smysl. A mně už stačilo jen vykročit na mši svatou spolu s ním.

(podle KN)

Nemůžeme ustupovat z požadavků

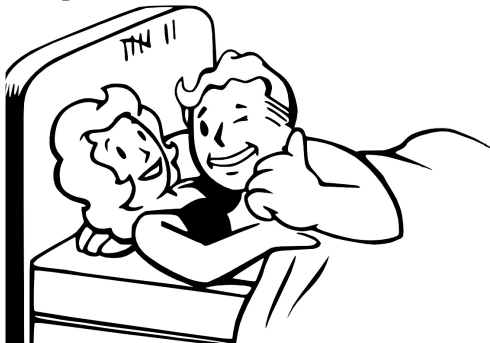
Katolická nauka v otázkách manželské plodnosti je jednoznačná v tom, že antikoncepce jakéhokoliv druhu je nedovolená. Jde o věc tak vážnou, že neexistují důvody, aby antikoncepce mohla přestat být hříchem.

Je morální problém užívání antikoncepce, pokud už máme dvě děti a další by s jistotou způsobilo vážné zdravotní problémy ženy, dokonce ohrožení jejího života? Podotýkám, že pro zdravotní stav se absolutně nedá spoléhat na metodu neplodných dnů.

Dagmar

Problematika intimního života je aktuální a zároveň vždy bude velmi citlivé téma. Ptáte se na intimní soužití manželů poté, co lékaři již nedoporučují další

těhotenství. Pokud jsem to pochopil správně, celá pozornost se soustředila na otázku, zda lze přistupovat ke svátostem poté, co budete žít intimním životem a zároveň se vyhýbat početí. Nejednou naše morální rozhodnutí totiž jaksí zbavíme jejich duchovního kontextu, ve kterém se nutně nacházejí, a uděláme z nich čistě technickou záležitost, například zda lze či ne přistupovat ke svátostem.

Právě jeden z hlavních klíčů k problému je důvěra v Boha. Určitě, člověk má rozum a proto nemá jednat naivně, jako by ho ani nepoužíval, ale nejkrásnější a nejjistější cesta je naplno používat rozum, a zároveň důvěřovat Bohu, jako by vše záviselo jen na něm. V tomto spočívá skutečné umění žít, které je náročné a učíme se mu během celého života. Důvěrou v tomto případě vůbec nemyslím jen bezhlavé rozhodnutí mít další děti. Jedná se spíše o celkový postoj k této oblasti života. Někdy se například může ukázat, že názor jednoho lékaře nevystihuje zcela reálnou situaci. I lékař se může mýlit a naopak jiný lékař by těhotenství za určitých okolností připustil.

Jelikož nemám medicínské vzdělání a neznám blíže váš zdravotní problém, nechci se v tomto směru dále pouštět do spekulací a absolutně se neodvážím vstupovat do svědomí, jak se máte rozhodnout. Je však mnoho zkušeností, jak se v názorech lékaři rozcházejí. S velkou důvěrou k Bohu bychom měli přistupovat k celé této otázce a zamýšlet se, jaké řešení má Bůh pro vás připraveno.

Katolická nauka v otázkách manželské plodnosti je jednoznačná v tom, že antikoncepce jakéhokoli druhu je nedovolená. Jde o věc tak vážnou, že neexistují důvody, aby antikoncepce mohla přestat být hříchem. Takže pokud by někdo tvrdil, že existuje situace, kdy lze používat antikoncepci a tvářit se, že se nejedná o hřích, není to správné. Existují pouze okolnosti, které mohou snížit takzvanou připočitatelnost skutku. To znamená, že skutek stále zůstane nedovolený, ale u dotyčné osoby vnímáme potíže s dodržováním Božího zákona, které jsou jakoby „polehčujícími okolnostmi“. Jiné je to například v případě těch, kteří z různých důvodů prostě nechtějí mít další dítě, jiné u těch, kterým to lékař nedoporučuje ze zdravotních důvodů.

Dále zde vstupuje i otázka používané antikoncepce. Mezi jednotlivými druhy antikoncepce jsou totiž z morálního hlediska rozdíly. Nejhorší jsou ty metody, které mají čistě abortivní účinek, například nitroděložní tělíčko a potratové pilulky. Velmi špatná a pro ženu škodlivá je hormonální antikoncepce, která může mít také abortivní účinek. Obě jsou ale mnohem horší než například bariérová antikoncepce (prezervativ).

V principu lze říci, že existují pouze dvě eticky správná řešení: zdrženlivost a přirozené metody. Přirozené metody vyžadují disciplínu obou manželů, dobré poznání nejen samotné metody, ale také fungování organismu a sexuality ženy. Kdo se rozhodne pro jednu nebo druhou cestu, určitě tak musí jednat v důvěře v Boží pomoc.

V případě, že se manželé rozhodnou jít cestou antikoncepce jakéhokoli druhu, nelze to považovat za správnou cestu a je to důvod k řešení ve svátosti smíření. Samozřejmě, v případě, že tak činí ze slabosti, protože si netroufají na jiné (morálně správné) řešení své situace, měli by se v pokoře obrátit na Pána Boha s prosbou o jeho milosrdenství a o pomoc, aby se přiblížili ke správnému způsobu jednání. Budu na vás pamatovat v modlitbě a prosím vás, abyste to Bohu ve velké pokoře a upřímnosti předávali. Určitě vám dá vědět, jak máte jednat, a sílu kráčet v souladu s jeho vůlí.

(podle KN)

Společenská etiketa platí i v kostele

Pravidla slušného chování a společenskou etiketu bychom měli dodržovat i v kostele. Bohužel, často na to zapomínáme. Katolické noviny v této souvislosti oslovily odborníci na nonverbální komunikaci Olgu Škvareninovou a my se s vámi chceme o to podělit.

Kde je podle vás v kostele místo pro rodiny s malými dětmi?

Můj otec mi říkal, že v jeho mládí měly děti vymezené místo v sakristii – z jedné strany stáli chlapci a z druhé dívky. Vzpomínal, že se nemohli mezi sebou bavit, protože kostelník by je byl hned napomenul.

Rodiny s malými dětmi bych nevyjímala z jiných věřících způsobem, že zde budou ženy, tam muži a tamto rodiny. Každý rodič by měl sám odhadnout, zda

jeho dítě bude klidné, a případně by si měl sednout tak, aby s plačícím dítětem mohl rychle z kostela vyjít. Přitom je třeba našlapovat na špičky, abychom tlumily hluk. Ráda bych v této souvislosti citovala z e-mailu, který jsem dostala jako reakci na rozhovor zveřejněný v KN 28/2011.

Čtenář Katolických novin v něm píše, že když "byl ještě malý chlapec, maminky s dětmi v kočárcích zůstávaly většinou před dveřmi do kostela, aby nerušily průběh bohoslužeb. Jako otec jsem pak chodil do kostela s dvěma malými dětmi a musím se přiznat, že si nepamatuji, že by někdy vyrušovaly. V současnosti nechávají mladí rodiče své děti během bohoslužeb vykřikovat, bavit se, běhat po kostele. Co se mi vůbec nelíbí, je, že nechávají děti například strkat ruce do křtitelnice a sedat těsně pod obětním stolem ovšem zády k oltáři. Pro mě, ještě jako ministranta, byla křtitelnice posvátné a tajemné místo, na které jsem se vždy díval s nesmírnou úctou. A zážitkem pro mě bylo, když jsem ministroval při křtu, křtitelnice se odhalila a otevřela se dvířka stánku, kde byly umístěny oleje. Ale teď, když vidím, jak mladí rodiče nechávají děti zneuctívát kostel tím, že je to pro ně místo na hraní, je mi z toho smutno... Mladí rodiče si vůbec neuvědomují, že desítky, ba až stovky lidí může pokřikování jejich dětí vyrušovat..."

Může rodič jezdit s kočárkem po kostele nebo natřásat / houpat dítě v kočárku? Vhodnější je vyjít ven, kostel není korzo.

Měli by jít s dítětem pro křížek po mši svaté i rodiče? Stává se, že malé děti při čekání na křížek vytvoří hlouček, velmi se tlačí a mohou si nechtěně ublížit. Jít s dítětem pro křížek po mši svaté je velmi pěkné, zdůrazňuje to soudržnost rodiny. Dítě je však třeba vychovávat i tím, že mu rodiče všechno vysvětlí. I to, že před zvláštním požehnáním knězem musí počkat spolu s dalšími dětmi v řadě, netlačit, nešťouchat, neběhat.

Mohu dovolit dítěti, aby při pozdravení pokoje prošlo celý kostel a podalo všem ruku?

Apriori by proti tomu neměl nikdo namítat. V kostele v Trenčíně jsem byla svědkem toho, jak malý chlapeček prošel celý kostel a podal ruku všem věřícím sedícím na kraji pravé strany. Bylo to milé, všichni jsme se usmívali, jeho máma však pak zareagovala přiměřeně a dítě odvedla pryč.

Co dělat, když věřící nechce věřícímu podat ruku na pozdravení pokoje, ba se až odtahuje?

Nic, pokud mu podáváme ruku a on nereaguje, svou ruku stáhneme zpět.

Mohou si dvě dvojice věřících při pozdravení pokoje podat ruce křížem?
V našem kulturním kontextu není zvykem podávat ruku křížem.

Pokud se potím, musím si před pozdravením pokoje utřít ruku? Mohu si ji otřít do šatů, trička, kalhot?

Etiketa utírání rukou před jejich podáním nedovoluje; doporučuje krátký a pevný stisk, během kterého není vlhkost dlaně cítit. Já bych tu však zvolila jistý kompromis a předem se připravila na podání ruky – utřela bych si ji už v předstihu kapesníkem.

Lze podat ruku na pozdravení pokoje v letní krajkové rukavičce?
Rukavice se nedávají dolů jen tehdy, pokud jsou součástí oblečení.

Mohu mít v kostele na ruku rukavice, pokud mi je například velmi zima?
Proč ne. Ale ne při pozdravení pokoje. Vždyť podání rukou je projevem, že se navzájem nezlobíme a že Bůh může přijít k nám. A takový signál se má vyslat otevřenou a neoblečenou dlaní.

Jak upozornit lidi, kteří naschvál sledují čas zpovídání jiných věřících, stojí blízko zpovědnice, aby cosi zaslechli, a pak to rozebírají a pomlouvají?

Tak jako v bance, na poště a všude, kde se přichází do styku se soukromými informacemi, i u zpovědnice platí dodržování osobní zóny. Ba při svátosti smíření ještě více, protože tyto rozhovory nesmí slyšet nikdo jiný. Proto je třeba v kostele zařídit, aby nedocházelo k tomu, že ostatní věřící si mohou poslechnout rozhovor mezi zpovědníkem a zpovídajícím se. Na dodržování diskrétní vzdálenosti věřících od zpovědnice lze klidně použít dva kovové sloupky spojené ozdobnou stuhou. Sledování času zpovídání se jiných věřících jsou zvláštní praktiky, které nepatří do kostela. Pokud jsou u zpovědnice v kostele hodiny, je třeba je dát raději pryč.

Pokud se mě někdo zeptá, jaké modlitby mi kněz dal pomodlit se, mám odpovědět?

Na otázky tohoto typu bych vůbec nereagovala. Nejde totiž pouze o zájem o naši osobu, ale bohužel někteří lidé podle toho vyvozují, jaké hříchy jsme asi spáchali.

*(pokračování příště)
(podle KN)*

Symbyly, které jsou IN, a proč by je křesťan neměl používat

Pokračuje v našem vysvětlování různých, dnes oblíbených symbolů.

10. Symbol „míru“, runa smrti

Je to náhoda, že pokud si odmyslíme kruh, tento symbol je v podstatě runa smrti? V šedesátých letech minulého století požádal komunistický sympatizant Bertrand Russell Geralda Holtoma, aby vytvořil symbol, který by sjednotil levicově smýšlející pacifisty. Za symbol si vybral teutonicou runu smrti, kterou vložil do kruhu.

Runy kdysi sloužily Vikingům k věštění. Runa smrti se v germánských kmenech používala v černé magii za účelem prokletí člověka. Dokonce hroby nacistických důstojníků SS musely být označeny tímto symbolem. Používali ho i druidi a satanisté při různých obřadech, kde přijímali mezi sebe nové členy. Nový člen měl vstoupit do kruhu a zlomit ramena kříže, který dostal do rukou hlavou dolů. Tím symbol nabyl tvaru stopy havrana. Mluví se o něm také jako o zlomeném kříži, Neronově kříži (císař Nero, který dal apoštola Petra ukřižovat hlavou dolů) či stopě havrana, nebo runě smrti. Tento, dnes populární, symbol „míru“ je ve skutečnosti pohanským symbolem nenávisti vůči křesťanům s prvky okultismu a magie.

11. Čínská mince pro štěstí

V současnosti se velmi rozmohl trend obdarovávání se nějakou pozorností a je nám jedno, jakou filozofii je propletená. Důležité je, že slibuje přínos peněz, majetku, lásky, ochrany a štěstí, jakými jsou také čínské mince.

Jedná se o mosazné kulaté malé mince pokreslené čínskými znaky, které ve středu mají otvor čtvercového tvaru. Podle staré čínské tradice feng šuej lidé věří, že jim přinesou bohatství, štěstí a úspěch v životě. V obchodech se dají běžně koupit, a aby kupujícího zmátli ještě více, tuto energii umocnili speciálním provázáním červenou stužkou proti tzv. „uřknutí“. To, co u nás

znamená pro mnohé nošení červené stužky, v to samé věří i v Číně. Už malým dětem dávají tyto mince jako talisman na krk.

Proč jsou čínské mince tak populární a jak vlastně působí? Tvar čínských mincí představuje spojení energie nebes a země, tedy jejich vzájemné propojení a harmonii v jednotě. Jednota a harmonie jsou základní myšlenky učení feng šuej (v překladu vítr – voda). Toto učení však není slučitelné s křesťanským. Uměli byste žít podle pravidel energie jing a jang, kdyby vám někdo naprojektoval, kde máte a nemáte jíst, spát, bydlet? Feng šuej, dnes asi nejpopulárnější okultní praktika, stojí na těchto základech.

Podle této pomýlené filozofie se přemísťují předměty v domě, zahradách a dělá se specifická výzdoba. Vatikánský dokument Ježíš Kristus, Pramen živé vody řadí feng šuej mezi pojmy New Age: „Jde o jednu formu geomantie (věštění ze země), přesněji, je to čínská okultní metoda odhalování skryté přítomnosti pozitivních či negativních proudů v budovách a na jiných místech.“ Jedná se zde skutečně o směs různých pověr, věštění, bajek a nesmyslů, které nemají nic společného s pravdivým životem křesťana, ani se skutečnou vědou.

Dostali jsme dar rozlišovat, proto ho využijeme naplno. Že to není možné? „Člověk má účast na moudrosti a dobrotě Stvořitele, který mu uděluje vládu nad vlastními činy a schopnost řídit se podle pravdy a dobra.“ (KKC 1954)

Pokud se tedy prohřešíme vůči prvnímú Božímú prikázání, at' už z nevědomosti, nebo z lhostejnosti, vždy zde bude ten, který je velký. Ten, kdo má moc odpouštět. V pokoře před Bohem a vyznáním hříchu nás osvobodí. On nevstoupí do našeho svědomí násilím, on čeká a bude apelovat: „Hle, stojím u dveří a klepu. Pokud někdo slyší můj hlas a otevře dveře, vejdu k němu a budu stolovat s ním a on se mnou.“ (Zjv 3, 20)

Nebojme se!

Potřebujeme si dávat pozor na to, jaké symboly propagujeme svým životem. Proč? Vždyť kdo by chtěl dělat reklamu zlému? Bůh nás stvořil jako rozumnou bytost a dal nám svobodu v rozhodování. Je jen na nás, jakou cestu si zvolíme. Dá se dělat reklama dobrou prostřednictvím negativních symbolů, které jsou navíc zatíženy magií a okultními rituály?

Svět nám vnucuje spoustu negativních myšlenek a symbolů i bez toho, abychom jimi dekorovali náš domov či sebe samých. Chtějme a mějme touhu po dobru, protože naše tělo a naše duše je chrámem Ducha Svatého.

(podle Slovo+)

Biblické drobečky

Slovní spojení, která se z Bible dostala do našeho jazyka

Nejsem hoden mu rozvázat řemínek na obuvi

Za Janem Křtitelem poslali izraelské i náboženské autority z Jeruzaléma kněze a levity, aby zjistili, kdo to vlastně je. Jak se on sám prezentuje a jak vnímá sebe sama.

Jan jim otevřeně řekl, že není Mesiáš, ani Eliáš. Vyznal, že připravuje cestu tomu, který je větší než on a že po něm přijde ten „kterému není hoden rozvázat řemínek na obuvi“ (Jn 1,27). Během života Pána Ježíše chodili jeho současníci

většinou bosí. Obuv si brávali jen na delší cesty po rozpáleném písku, či po kamenných cestách, tehdy nosivali většinou kožené nebo i dřevěné sandály, které se připevňovaly k nohám řemínky. Když člověk vešel do domu, sandály se vyzouvaly.

V bohatších domech měli k dispozici otroky nebo sluhy, kteří pomáhali při rozvazování a zavazování řemínků. Byla to služba, kterou vykonávali lidé z nejnižších společenských vrstev. Když tedy Jan Křtitel mluví o tom, že není hoden rozvázat řemínky na obuvi tomu,

který přichází po něm, tak tím dosvědčuje, že není hoden prokázat tomu, který přijde po něm, ani tu nejnížší, otrockou službu, tak velkou úctu mu prokazuje.

Je zajímavé, že slovní spojení o rozvázání řemíneků se většinou používalo ve třetí osobě. On nebo ona není hoden či hodna rozvázat jemu nebo jí řemínky na sandálech. Je to něco podobného, jako když v současnosti řekneme, že někdo někomu nesahá ani po kolena. Jan Křtitel to říká v první osobě. O někom druhém či druhé víme, že není hoden či hodna rozvázat někomu řemínky na sandálech. Ale víme to i sami o sobě?

(podle Růžence)

Zadáno pro ženy

Když rozvíjíš v rodině náboženský život...

Svatá Markéta Marie Alacoque

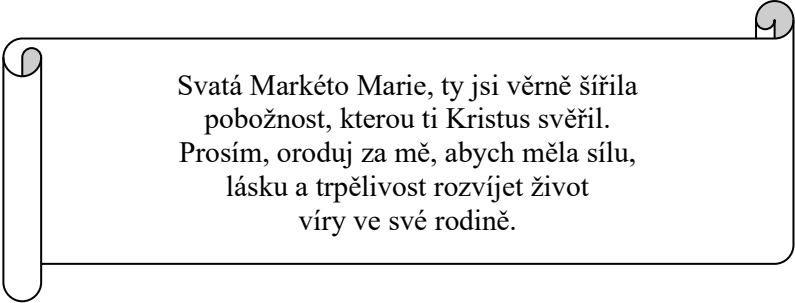
Svatá Markéta Maria se narodila u roku 1647 ve Francii a je známá jako šířitelka úcty k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Kult Nejsvětějšího Srdce byl oficiálně uznán papežem Klementem XIII. v roce 1765. Svátá Markéta Maria Alacoque je patronkou ctitelů Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, lidí postižených obrnou, a také těch, kteří ztratili rodiče.

Jako katolické matky bychom zřejmě rády zavedly v našich rodinách jisté náboženské zvyklosti. Možná bychom chtěly, abychom se jako rodina modlili růžencem nebo novénu, chodili společně ke zpovědi nebo si zvykli na

takovou drobnost, jakou je společná modlitba před jídlem. Bohužel, stejně je pravděpodobné, že naše úsilí se nesetká s nadšeným ohlasem u všech členů rodiny. Někteří mohou na náš návrh reagovat převrácením očí, stížnostmi nebo vysloveným odmítáním.

Co si v takové chvíli máme počít? Poprosit o pomoc svatou Markétu Marii Alacoque. Asi znáš obraz Božského Srdce zachváceného plameny a ovinutého trnovou korunou. Možná jsou ti známé i prvopáteční pobožnosti k Nejsvětějšímu Srdci. Obraz Nejsvětějšího Srdce a modlitby k němu byly zjeveny svaté Markétě Marii v době, kdy byla teprve mladou řeholní sestrou.

Tak jako se my můžeme při zavádění náboženských praktik v rodině setkat s odporem, sestru Markétu Marii podobně přísně pokárala nadřízená za tvrzení, že se jí zjevil Ježíš a dal jí ve známost tyto věci. Po čase však byla její zjevení uznána za pravdivá a úcta k Božskému Srdci se rozšířila jako oheň na jeho obraze. Kdo ví, možná se náboženské zvyklosti ve tvé rodině rozšíří stejně.

Svatá Markéto Marie, ty jsi věrně šířila
pobožnost, kterou ti Kristus svěřil.
Prosím, oroduj za mě, abych měla sílu,
lásku a trpělivost rozvíjet život
víry ve své rodině.

Pojďte, zpívejme Hospodinu s radostí, jásejme Skále naší záchrany!
Ž 95,1

Dar lásky pro rodiče

25. kapitola *Láska je zodpovědná*

*Kdo přikrývá své viny, úspěchu nedosáhne, kdo vyznává a opouští je, dojde milosti.
(Přís 28,13)*

Většina rodičů vede své děti k tomu, aby se dokázaly omluvit. Učí je podívat se mámě nebo mladšímu bratrovi do očí a říct: „Promiň, je mi to líto, opravdu.“

Důležité ale je, abychom se i my rodiče dokázali omluvit, pokud jsme udělali něco špatného. Jeden z nejsilnějších zážitků, který upevňuje pouto mezi rodiči a dětmi, je chvíle, kdy jim máma nebo táta řekne „Je to moje chyba. Musím se ti omluvit. Opuď prosím.“ Mohlo by se zdát, že po těchto slovech si vás už děti nebudou až tak vážit. Ale opak je pravdou. Uchrání si čest a vzbuzovat respekt lze jedině tak, že rodiče dokážou přiznat chybu a omluvit se.

Během let intenzivní výchovy si děti nedostatky svých rodičů příliš neuvědomují.

Rodiče je den co den seznamují s realitou a o sobě samých obvykle říkají spíše pozitivní věci. Dítě běží za rodiči s každým problémem. Je tedy docela logické, že naše ratolesti mají tendenci stavět nás na piedestal a myslet si, že jsme neomylní.

Ale my přece klopytáme a padáme a čas postupně odkrývá naše lidské slabosti. Když si děti začínají uvědomovat, že jsme hříšní, a ne vždy se naše skutky shodují s tím, co říkáme, jsou znejistěné.

Někdy se nám stane, že věci pořádně nedomyšlíme. Jindy se necháme převálcovat povinnostmi a nenajdeme si čas na činnost, ve které s námi dítě tak moc počítalo. Jindy zas nejsme dost pozorní. Syn nebo dcera nám oduševněně cosi vysvětlují, ale my je posloucháme jen tak na půl ucha. Někdy jsme zapomnětliví nebo líní. Sobečtí či rozzlobení. Nevděční. Hříšní.

Ale láska nám připomíná, že dokonalí rodiče neexistují; jsou pouze pyšní a takoví, co sami sebe omlouvají a lžou, a pak jsou pokorní, poctiví, co za své chyby umí nést zodpovědnost. Láska nás zve, abychom se dětem podívali do očí a říkali jim pravdu o svém selhání (samozřejmě, bez vysvětlování háklivých detailů), neboť jen tak můžeme zakusit ovoce pokání a dát svůj život znovu do pořádku.

Proč je to důležité? Protože láska hojí rány. Neschovává se za pokrytecké masky. Je ochotna převzít zodpovědnost. A „neraduje se z nepravosti, ale raduje se z pravdy“ (1 Kor 13,6). Váží si poctivosti jako svou ochrannou známku.

Každý rodič si musí uvědomit, že seznam jeho špatných skutků se v průběhu let zapisuje do srdcí dětí. Jsou na něm například křivdy, které cítí, tvrdá slova, nedodržené sliby, výbuchy vzteku, chvíle, kdy jste nejednali tak, jak je učíte.

Čím jsou děti starší, tím více může tento seznam překážet ve výchově. Ďábel ho bude používat, aby dětem šeptal obvinění na vaši adresu. Každé pochybení se může stát semínkem, ze kterého vyroste ještě větší hněv vůči vám a ten bude od vás vzdalovat srdce dětí a podsouvat jim důvody k nové vzpouře. Láska ale „nepočítá křivdy“ (srov. 1 Kor 13,5), a proto musíte svým dětem pomoci odstranit z toho seznamu všechny věci, které vám zaslívají.

V první řadě je třeba zjistit, co ten seznam obsahuje. Jednoduše se dítěte zeptejte: „Zlobíš se na mě pro něco? Ublížil/a jsem ti něčím a dosud jsem to nenapravit/a? Slíbil/a jsem ti něco a zůstalo to nesplněné? Trápí tě nějaké věci, o kterých si myslíš, že jsem udělal/a špatně, ale dosud nikdy jsme o nich nemluvili, ani je neřešili?“

Potom si spolu sedněte a sepište všechny křivdy. Svému synovi nebo dceři pomůžete vyrovnat se s jednotlivými problémy tak, že se jim pokorně omluvíte

nebo jim citlivě vysvětlíte vaše chování. Nic z toho, o co se s vámi podělí, neberte na lehkou váhu, i kdyby se vám některé výčitky zdály banální a nepodstatné.

Nezačňte se s nimi dohadovat o detailech, ale v první řadě jim poděkujte za jejich upřímnost, a pak se jim otevřeně omluvte za vše, na co si vzpomněli, a co si sami uvědomujete, že jste v těch chvílích nezvládli, když jste nereagovali s láskou, nebo jste jim dokonce křivdili.

Jen několik vteřin stačí na to, abyste řekli „je mi to líto“ a poprosili své děti o odpuštění. Ale za těch pár vteřin se vaše srdce mohou přimknout k sobě a změnit váš vzájemný vztah na dlouhá léta.

Přiznání vlastních chyb vyžaduje odvahu. Člověk se totiž musí postavit tváří v tvář problémům. Pokud se rodiče nenaučí udělat si v těchto situacích z pravdy svého přítele, pak se právě ona stane jejich úhlavním nepřítelem. Musíme svým dětem pomáhat žít bez pocitu hořkosti vůči nám. A toho lze docílit pouze tak, že budeme snášet zodpovědnost za slova a skutky, kterými jsme jim v něčem ukřivdili.

Další věc je uznat své konkrétní chyby. Musíme se snažit o příkladný život ve shodě se slovy, nejen dokud se atmosféra v domě nevrátí do starých kolejí, ale neustále, v modlitbě a v navázanosti na Boha. Nestačí jen přiznat chybu, člověk se musí měnit.

A konečně bychom si měli dát záležet, abychom vysvětlili všechny situace, které děti zmíní, ačkoli jsme je nezapříčinili úmyslně. Pomůžeme jim tak zbavit se pochybností a obav, se kterými se boří ve vztahu k nám.

Moudrý rodič by měl sladovat očekávání dětí s realitou. Nikdy není na škodu, pokud jim řeknete: „Opravdu chci být dobrým rodičem, ale i já dělám chyby. Každý den potřebuji Boží i tvé odpuštění. Jestli máš někdy pocit křivdy, prosím, přijď za mnou, abychom si o tom mohli promluvit.“

Když děti učíme prokazovat milosrdenství, rozvíjíme v nich schopnost odpouštět. Pomáháme jim, aby se v tomto směru z první ruky naučili, jak starostlivě a s něhou zacházet s důležitými vztahy i tehdy, když jsou napjaté, aby stále drželi pohromadě. Odpuštění činí domov mnohem lepším.

Pár slov pro mladé

pořád veselý.“

16. Hádka jako rozbuška v základech manželství

Americký státník Benjamin Franklin pozoroval chování dělníků při stavbě domu. Mnozí kleli, byli drzí a tvrdí. Ale jeden z nich byl stále usměvavý a veselý. Když ho potkal, přímo se ho zeptal na tajemství jeho dobré nálady.

„Víte, za tím je moje žena. Má mě ráda. Doma mám všechno v pořádku, všude je čistota a pohoda. Já děkuji jí a ona mně. Rodina je pro mě kus ráje na zemi. Život je krásný, a proto jsem

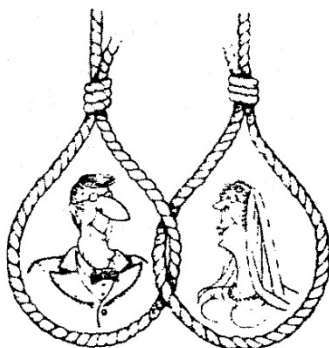
V ráji je dobře

Když je v rodině ráj, kdo by z něho chtěl jít pryč? Kdo by chtěl vyměnit chvilku rozkoše za stálý pocit lásky? Nikdo rozumný. Ale je ještě mnoho rodin, ve kterých se **střídá hádka s láskou**. A proto, abyste to zvládli, pokud to přijde na vás, pár postřehů přijde vhod.

První hádka

Uměli byste odpovědět na otázku: „Kdy se vůbec narušil ráj mezi mužem a ženou?“

Kdy se odehrála první hádka? Jelikož jde „o zločinný precedens“, podrobme případ vyšetřování. Takže základní otázky jsou: „**Kdy, proč se to stalo a kdo to udělal...?**“

Pojďme cestou zpět

Hádali se naši rodiče, prarodiče, hádali se v době bronzové i kamenné? Hádali se i první lidé? Odpověď je jednoduchá: „Hádali se, hádali...“
Ale odkud nabrali první lidé zlobu k hádce?

O tom víme z Písma

V Písmu je uvedeno, že hádce mezi Adamem a Evou předcházela hádka a vzpoura části andělů. Odmítli poslušnost Bohu, stali se zlými. A pak svedli první lidi ke zlému. Hledáme-li původ první hádky, zjistíme, že tento ráj mezi „mužem a ženou“ se narušil v ráji.

Zlo cení zuby všude

Đábel šel na první lidi rafinovaně. Chtěl dialog a dosáhl ho. Žena se projevila jako mlsná, muž jako slaboch. Chtěli se stát pány nad vším a výsledkem byl hřích. Bůh po prvním hřichu bolestně volá na své první dítě: „Adame, kde jsi?“

Adam se skryl a až po chvíli odpovídá, ale jaksi bez obvyklé radosti:

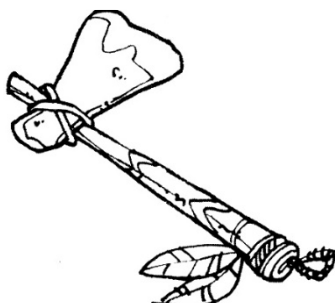
„Slyšel jsem tvůj hlas na zahradě, ale bál jsem se, ...“

Poučení z hádky

Adam se vymlouvá: „Já nic, já jsem nevinný.“ Po tragickém činu udělá zoufalý pokus obhájit „své barvy“. Obviňuje ženu. **Pro muže je to typické i dnes.**

Eva uznala, že selhala, ale přesto chce mít pravdu. Hájí se, vymlouvá se. A tak je to dodnes. A co s tím? Poučme se.

Netypické řešení...

Hádka vrcholila a každý z partnerů tasil zbraně největšího kalibru. Manžel vytáhl na svou ženu **kyj kritiky**. Ona se nedala a nastavila mu **minu opačného názoru**. On to odhalil a použil **střelu ironie**. Ta byla zvláště škodlivá a on to věděl. Mezi zuby utrousil:

„Bud' tě to úplně skolí, nebo mi zasadíš proti-úder.“

Stalo se to druhé. Útok za útokem se valil, urážka doháněla urážku, účty létaly ve vzduchu a zdálo se, že ho to úplně dorazí. Nadechl se, zmobilizoval poslední síly a potom se stalo, co nikdo nečekal. **Políbil ji na čelo**. Bylo to upřímné. Chvilí zůstala v šoku a pak řekla: „Ach, my hlupáci...“

Víte, že – odhalení tajného kódu

Říká mladý muž: „Vždy když jsem na přítelkyni spatřil tento výraz a následné gesto – kývnutí rukou, následovala hádka. Velmi mě to dráždilo.“

Z průzkumu vyplynulo, že toho druhého nejvíce provokuje:

Kritika – jasný útok na osobnost.

Pohrdání – když bojující strany se urážejí a ponižují ironií, řečí těla, vysmíváním.

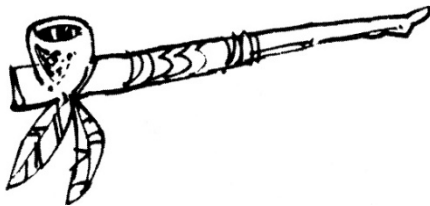
Blokáda – tiché mlčení a nevšímání si drobných náznaků ke smíření se.

Ach, hrozí výbuch. Hledejte, co vás sblížuje. **Nikdy se nehádejte až tak, aby nebylo cesty zpět.**

Co takhle to zkusit – skončit partyzánský boj v rodině!

Čím déle jsou manželé spolu, tím více vědí, kde píchnout toho druhého – aby ho to dlouho a řádně bolelo. Ale to může být také začátek nevěry. Jak se tomu ubránit? **Pro „ženáče“, ale i pro jiné, jistě přijde vhod návod, jak tomu předejít.**

Analyzujte problém – zamyslete se, o co vám vlastně jde. Chcete se hádat, nebo řešit problém? Adrenalin se dá „eliminovat“ i jinak než hádkou.

Uvažujte – jak toho druhého přesvědčit o pravdě, aniž byste jej urazili?

Společně hledejte dohodu – nejde o to vyhrát za každou cenu. Vždyť jen v míru se dá dobré žít. Usměrněte svou energii na společné šlechetné cíle.

Přepněte kanál – pokud i po patnácti minutách nepřišlo řešení, je třeba z bojových pozic ustoupit. Buďte moudří a přehodte řeč i city na jiné téma.

Vyšlo to? Jestli ne, zkuste to opět a opět... Až to budete umět.

Po manželské hádce

Muž se vrátil z práce domů a na stole našel lístek: „Oběd máš v kuchařské knize na straně 210, večeři na straně 432.“

Opravdu, klid prospívá celé rodině. Ale ať není tohoto druhu.

Pod pokličkou v papežské kuchyni

Co měl Jan Pavel II. nejraději

Papež Jan Pavel II. se rád vracel ke specialitám své domoviny, k tradičním polským jídlům. Byly to hovězí závitky, pirohy či typický jablečný koláč.

HOVĚZÍ ZÁVITKY

Připravíme je tak, že plátky z hovězího masa naklepeme natenko, opepríme z obou stran, zevnitř potřeme hořčicí, naplníme proužky papriky, salátové okurky, slaniny, srolujeme a upevníme párátkem. Závitky pomoučíme a rovnoměrně osmahneme na másle, podlijeme vývarem a na mírném ohni dusíme asi hodinu, poté maso vyjmeme a odstraníme párátko. Vývar přivedeme k varu a zalijeme smetanou, omáčku můžeme zahustit a ochutit solí a pepřem.

Nakrájíme červené zelí, oloupaná jablka rozčtvrtíme, odstraníme jádřince a nakrájíme na kousky. Na oleji osmahneme nadrobno nakrájenou cibuli, přidáme zelí, jablka a najemno nakrájený česnek, podlijeme vodou, přidáme med, dochutíme, přikryjeme a dusíme na mírném ohni asi 20 minut. Podlijeme červeným vínem a na středním ohni vaříme dalších 15 minut. Jako příloha se mohou podávat tzv. polské kluski, něco jako gnocchi nebo typický pařený knedlík.

PIROHY

Dalším jídlem, které miloval Jan Pavel II., byly pirohy. V Polsku jsou velmi dobře známé ruské, plněné tvarohovo-bramborovou nádivkou, které koupíte v každém mléčném baru (levná jídelna, která obvykle vypadá jako z minulého století a můžete v ní koupit typické polské speciality jako od babičky; je velmi populární i mezi hospodynkami, kterým se ne vždy chce vařit, nebo mezi studenty a rovněž ji navštěvují rodiny, které chtějí v sobotu

ušetřit čas, a proto se tam vydají na chutné pirohy, polévky nebo saláty), stejně jako plněné masem či špenátem. Jan Pavel II. měl rád masovo-zeleninové.

Příprava je následující: mrkev, petržel, celer a pórek nakrájíme na kostičky a spolu s masem z vepřové panenky a kuřecích prsou vložíme do hrnce s vodou a bobkovým listem, přivedeme k varu a vaříme doměkka. Vodu slijeme, ale vývar ponecháme. Po vychladnutí vyjmeme bobkový list a vše umeleme v mlýnku na maso. Směs ochutíme mořskou solí a pepřem; pokud by nádivka byla příliš suchá, přilijeme vývar. Těsto na nádivku připravíme klasicky z mouky, vody, ze soli a můžeme přidat také olivový olej. Vyválíme na 3 mm, kolečka o průměru 8 cm můžeme vykrojit nebo vyříznout. Okraje naplněných pirohů pořádně zatlačíme a vaříme cca 2-3 minuty ve vroucí osolené vodě do změknutí. Servírujeme s cibulkou a česnekem.

JABLEČNÝ KOLÁČ

Posledním receptem je jablečný koláč. jablecznik neboli szarlotka (šarlotka), který je spolu se sernikem velmi populárním v celém Polsku, avšak původ má

ve Francii. Vznikl na objednávku pro cara Alexandra I. A název dostal na počest princezny Šarloty. Nejčastější náplní jsou pochopitelně jablíčka, ale můžeme použít i hrušky, broskve, meruňky a jiné ovoce a jako přídavek rozinky. K dochucení se může použít hřebíček a skořice. Příprava je poněkud složitější. Na těsto použijeme 560 g polohrubé mouky, 125 g moučkového cukru a 1 lčl prášku do

pečiva, které spolu s 325 g másla utřeme nahrubo, přidáme 6 žloutků, 2 pl zakysané smetany a vypracujeme těsto, které rozdělíme na 2 díly (1: zabalené v kuchyňské fólii odložíme na 4 hodiny do ledničky. Dortovou formu vymažeme, vložíme do ní větší část těsta a v předehřáté troubě na 180 °C pečeme 8 minut. Korpus necháme vychladnout.

Nádivku vyrobíme z 10 očištěných a rozčtvrcených jablek bez jádřince, které nakrájíme na tenké plátky, vaříme 15 minut v 60 ml vody bez míchání v hrnci přikrytém poklicí. Do směsi přidáme 2 lžičky skořice, 2 lžičky bramborového škrobu, 3 lžičky citrónové šťávy a 200 g třtinového cukru, povaříme asi 2 minuty, poté směs scedíme a necháme vychladnout.

Korpus posypeme 3 pl strouhanky a rozetřeme na to jablečnou směs; navrch přidáme sníh vyšlehaný ze 6 bílků a 100 g třtinového cukru, do kterého jsme na konci přidali 2 pl pudinkového prášku.

Na závěr koláč přikryjeme zbylým těstem a pečeme asi hodinu, dokud nechytí zlatavou barvu. Před podáváním posypeme moučkovým cukrem.

(podle KN)

* * * * *

Děsuplné následky očkování

Mám šokující zprávu o děsuplných následcích očkování:

Martin 34 let (Frýdlant nad Ostravicí)

- 3 týdny po očkování mu přestala fungovat měsíc stará myčka.

Jan 43 let (Tábor)

- po očkování se zastavil v kasinu, kde prohrál celou výplatu.

Milan 37 let (Pelhřimov)

- poté, co před třemi týdny oznámil rodině, že se byl nechat naočkovat, přijela tchyně a je na návštěvě doted'.

Pavel 60 let (Vodňany)

- hned po očkování šel běhat do lesa a poštipal ho sršeň.

Karel 24 let (České Budějovice)

- ještě se jen rozmýšlel, že se nechá naočkovat, a už mu před domem někdo ukradl kolo.

Marie 20 let (Písek)

- po očkování odjela na dovolenou do Chorvatska a po návratu měla pozitivní těhotenský test...Otec neznámý.

Zdena 40 let (Benešov)

- po tom, co přišla z očkování, našla doma vytopenou koupelnu.

Toto je jen zlomek tragických následků očkování! A jen Pánbůh ví, co nás ještě čeká,

Věděli jste?

S tříbodovým bezpečnostním pásem v automobilech přišla jako první značka

Volvo. Vynález jejího technika Nilsa Bohlina (na snímku) si patentovala v roce 1958 a za rok později jej automobilka uvedla ve svých vozidlech. Jako první jej mělo ve své standardní výbavě Volvo PV544. Tehdejší statistiky ukázaly, že počet zraněných na silnicích klesl o 60 procent a počet úmrtí dokonce o 70 procent. Zástupci Volva i samotný Nils Bohlin, kterého si švédská automobilka vybrala jako bývalého leteckého inženýra, aby jí pomohl při vývoji bezpečnostních prvků, si uvědomili význam tříbodového pásu pro bezpečnost cestujících. Rozhodli se proto, že patent zdarma poskytnou i ostatním

automobilkám.

(podle KN)

Co nás čeká, dá-li dobrý Bůh

Biblické hodiny

Setkání nad biblickými texty z nedělní liturgie pokračují i v tomto měsíci, a to ve středu 5. a 19. ledna po mši svaté v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

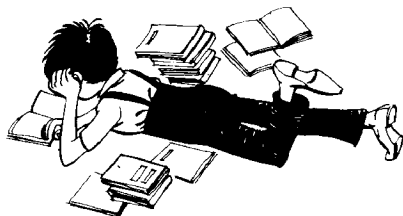
Bible – Boží slovo

23. ledna od 15 hodin v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

Změna vyhrazena

Knižní okénko

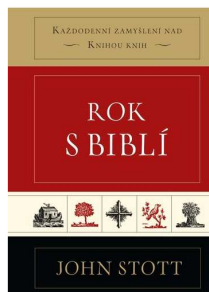

Ty jsi se mnou

Kniha dává průchod každé poloze, v níž je možné tuto větu vyslovit. Modlitby zde shromážděné nabízejí prostor pro vnitřní dialog s Bohem v široké škále situací: počítají s chvílemi svátku i všednosti, tíhy i radosti, jsou průvodci v ročním cyklu i na cestě přijímání svátostí. Pro individuální duchovní život se nabízejí jako inspirace, podněty, pomocná ruka, které se můžete, ale nemusíte přidržet.

Vydalo nakladatelství Biblion

cena 314,- Kč

John Stott

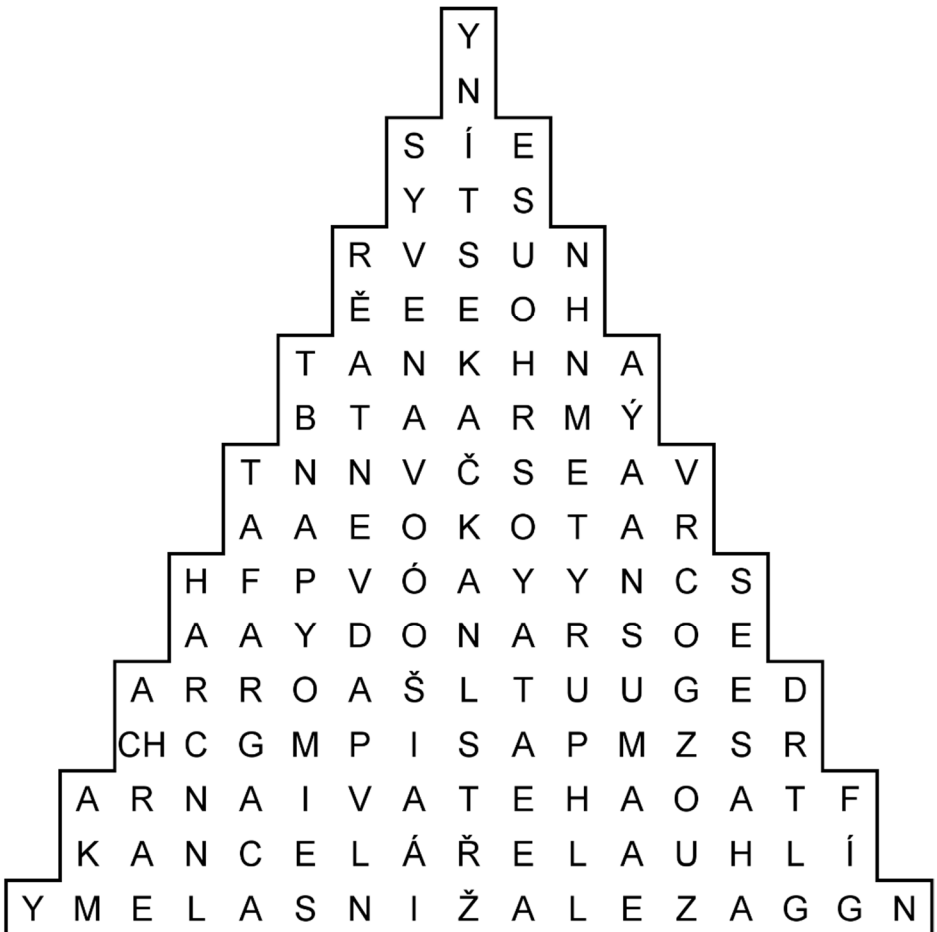
Rok s Biblií

Kniha obsahuje dosud nepublikované Stottovy úvahy nad biblickými texty od Genesis až po Zjevení. Formou krátkých každodenních zamyšlení provede autor čtenáře během jednoho roku celou Biblií, přičemž z jednotlivých úryvků skládá její „velký příběh“. Přehledný, stručný a srozumitelný styl autora, který se celý život zabýval Knihou knih, ocení jak čtenáři se zájmem o hlubší porozumění Bibli, tak i ti, kteří se s jejím obsahem teprve chtějí seznámit.

Vydalo nakladatelství Biblion

cena 249,- Kč

Svatý František Saleský je autorem knihy *Filothea*, která pojednává o uvedení do duchovního života. Jak se kniha jmenuje v češtině se dozvíte z tajenky.

advent; agrafa; anody; archa; Avia; Caen; degu; eparcha; freon; gazela; glazury; house; kanafa; kanceláře; Laos; lemy; mango; mars; mety; neón; ovan; rekreace; saně; sekačka; slast; soupeři; stín; stíny; střž; stuha; suma; špicl; tank; uhlí; vsun; výnosy; zahalovat

NECHTE JE
PŘICHÁZET

BOHOSLUŽBA SLOVA

Boží slovo je stále živé a aktuální. Bůh si přeje, abychom ho **četli i poslouchali** a abychom se snažili podle něho **žít**. Boží slovo přednostně posloucháme a čteme v kostele během **mše svaté**. Nejčastěji je to v neděli, když je naše účast na bohoslužbě povinná. Pokud je to možné, přicházíme na mši svatou i jindy. Pán Ježíš nás zve na setkání s ním a čeká na nás.

Mše svatá je středem našeho duchovního života. Slavíme ji na žádost Pána Ježíše, kterou vyslovil při Poslední večeři (Lk 22, 19). **Skrývá ji tajenka ukrytá na oltáři. Začni od označeného písmene, běž ve směru hodinových ručiček a zapisuj každé třetí písmeno.**

Snaž se přijít na mši svatou včas, nejlépe i o 5 minut dřív. Budeš mít možnost se připravit.

Pros Ducha Svatého o:

- pozornost při poslouchání Božího slova
- pomoc slyšet to, co slyšet máme,
- ochotu žít podle něj.

Uvažuj i o tom, co dobrého můžeš ty odevzdat Ježíši na oltář a za co chceš prosit.

Při **vstupních obřadech** říkáme Bohu:

- uznáváme svou hříšnost,
- slovy **Pane, smiluj se** ho prosíme, aby se nad námi smiloval
- zpíváme oslavnou píseň **Sláva Bohu na výsostech**,
- oslovujeme Boha přímo ve **vstupní modlitbě**.

Vnímáš Boží slovo pozorně? Můžeš po mši svaté říct, o čem byla čtení a homílie?

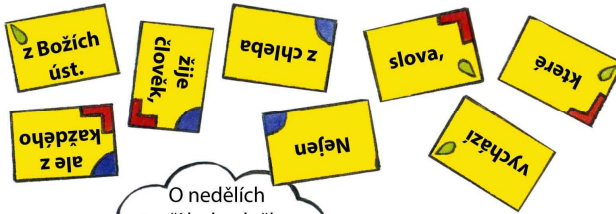
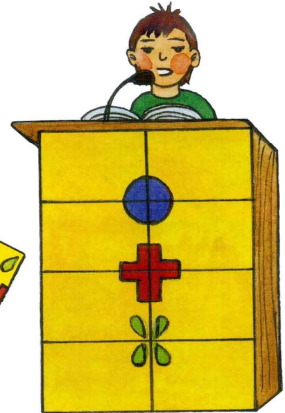

Následuje **bohoslužba slova**.

Pozorně a soustředěně posloucháme čtení z Písma svatého - Starého a Nového zákona, neboť k nám mluví živý Bůh.

Místo, ze kterého se čte Boží slovo, se jmenuje **ambon**.

Podle symbolů v rozích dlaždic přiřaď do prázdného ambonu odpovídající slova, která ti připomenou, že...

O nedělích tvoří bohoslužbu slova tři čtení. Ve všední den jsou to čtení dvě.

(Dt 6,16)

První čtení je vždy ze Starého zákona, ale ve Velikonoční době se čte ze Skutků apoštolů.

Následuje **mezizpěv** - žalm. Je to modlitba nebo píseň, kterou Židé slavili Boha, děkovali mu nebo ho prosili o pomoc či odpuštění. Žalm zpívá zpěvák a věřící opakují **responsoriový verš**.

Druhé čtení je obvykle část z dopisu některého z apoštolů.

Vrcholem bohoslužby slova je **čtení evangelia**. **Evangelium** přináší slova a skutky Pána Ježíše, jak je zachytili evangelisté Marek, Matouš, Lukáš a Jan. Posloucháme ho s velkou úctou, což vyjadřujeme i tím, že stojíme. K jeho poslechu se připravujeme **alelujovým veršem**.

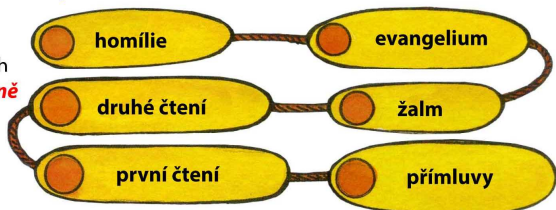
Před posloucháním evangelia uděláme palcem malý kříž - na čelo, ústa a hrud'. Uvědomíme si, že Boží slovo chceme přijímat: rozumem vyznávat ústy a uchovávat je v srdci.

Boží slovo, které jsme slyšeli, vysvětluje jáhen, kněz nebo biskup v **homílii**. Zároveň shromážděným poradí, jak zachovávat všechno to, co od nás Pán očekává. Po homílii se zpívá nebo recituje **vyznání víry - krédo**. Je to shrnutí nejdůležitějších pravd naší katolické víry. Bohoslužba slova končí **prosbami věřících - přímluvami**.

Prosíme za Církev, za představené, za biskupy, kněze, za farnost.

Mše svatá se tedy slaví podle přesných pravidel. **V následujícím úkolu správně seřaď zpřeházené části bohoslužby slova:**

Něco na závěr...

"Lze přijít s křížkem po funuse i na svatbu?" "Ano lze, dokonce i na vlastní. Problém je pouze v tom, komu to doporučit a koho před tím varovat."

V jednom kostele věnoval pan kaplan vždy při kázání trochu času dětem. Pozval si je k oltáři a kladl jim různé otázky. Jednou chtěl s nimi rozmlouvat o tom, jak je dobré, když se rodina společně modlí, třebaš před křížem. A začal otázkou: "Máte doma kříž?" Většina dětí přikývla. "A víte, k čemu je vhodný?" Dlouho bylo ticho, až jeden hoch pronesl: "Na upíry."

Stalo se prý v 19. století - i když by se to mohlo stát i dnes. Kněz vystoupil na kazatelnu a měl pod paží housle. Lidé se na něho zvědavě dívali a čekali, co to má znamenat. Kněz přečetl epištolu a evangelium, jak bylo tehdy pravidlem, a přešel ke kázání. Lidé stále byli napjati, kněz však klidně pokračoval v kázání až do konce. Pak řekl "Amen" a když se chystal sestoupit z kazatelny, ještě se obrátil a dodal: "A pokud vás zajímá, proč jsem měl pod paží ty housle, tak to bylo proto, abych si udržel vaši pozornost."

Při prvním svatém přijímání měli vybraní prvokomunikanti přinést obětní dary. Pan farář je k tomu vyzval a dodal: "aby to bylo slavnostnější, obejděte celý kostel!" Děti vedl hlavní ministrant a pochopil to po svém: vyvedl děti s dary ven a obešli kostel. Zvolání pana faráře: "Já myslel jen vnitřkem," je už nezastavilo.

Misionář potká dva Eskymáky, kteří táhnou od moře uloveného tuleně: „Proč toho tuleně netáhnete za hlavu? Když ho táhnete za ocas, jde to proti srsti a brzdí vám to. Když ho chytnete za hlavu, potáhnete ho po srsti, půjde to rychleji a tolik se nenadřete.“ Eskymáci tedy chytanou tuleně za hlavu a jdou. „Hele, ten misionář je fakt chytřej, opravdu to jde rychleji a snadněji.“ „No, já nevím, mně se zdá, že je dost hloupej. Podívej, vždyť se vracíme k moři!“

Pan farář najmul nádeníka, aby mu nařezal dřevo. „Tady máte pilu a můžete si při řezání zpívat, práce vám půjde lépe od ruky,“ řekl mu. Nádeník vzal pilu a začal: Jiiii jseeem dooost praaacovaaal ...“ hodně táhle a pomalu. „Tu ne,“ řekl mu kněz. „Zpívejte Narodil se Kristus Pán a hezky svižně!“